

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen Openbaring van de Heer Eucharistieviering, zondag 5 januari 2020, 17 uur

Jes. 60, 1-6
Ef. 3, 2-3a.5-6
Mt. 2, 1-12

Broeders en zusters,
Goede vrienden,

Omdat we elkaar voor het eerst terugzien in het nieuwe jaar, wens ik u graag een gelukkig en gezegend 2020 toe. Een jaar met veel mooie dagen en zinvolle initiatieven. ‘Gelukkig’ en ‘gezegend’ hebben niet dezelfde betekenis. Er zijn best vele ervaringen die tegelijk ‘gelukkig’ en ‘gezegend’ zijn: ervaringen die ons gelukkig maken en die een teken van Gods zegen zijn. Maar er zijn ook andere ervaringen. Die staan ons in 2020 eveneens te wachten. Dat werd al duidelijk op dag één van het nieuwe jaar. Waarom wagens in brand steken uitgerekend op nieuwjaarsdag? Waarom vuur schieten in het kruitvat van het Midden-Oosten om een nieuwe escalatie uit te lokken? Wie zit nog met te veel onverkochte wapens? Het is een scenario dat elk jaar terugkeert. Met Kerstmis voeren wereldleiders een obligaat nummertje vrede taal op. Vanaf Nieuwjaar zitten ze weer in hun oude uniform en hun oude strategie. Het is allemaal zo voorspelbaar en daarom zo weinig betekenisvol. En toch blijven we elkaar toezeggen: een gelukkig en gezegend 2020! Ondanks alles.

In ons bisdom zullen we dit jaar voortwerken aan ons pastoraal project rond *Handelingen van de Apostelen*. Vele medewerkers - alleen of in groep - zijn deze tekst van Lucas aan het lezen. Wat treft mij vandaag op het feest van de Openbaring van de Heer? Dat zowel het Evangelie als *Handelingen van de Apostelen* begint met een internationale samenkomst. In het Evangelie van Mattheus en van Lucas staat het verhaal van de drie wijzen uit het Oosten. Jezus' geboorte heeft niet enkel met het Joodse volk vandoen. Ze heeft met alle volken vandoen, met alle mensen op zoek naar kennis en wijsheid, met alle zoekers van toen en nu. Rond Jezus ontstaat verbinding, zelfs tussen mensen van verschillende religieuze gezindten of tradities. Iets gelijkaardigs gebeurt bij het begin van *Handelingen van de Apostelen*, meer bepaald op de dag van Pinksteren. Zoals het Evangelie begint met de geboorte van Jezus, zo begint *Handelingen* met de geboorte van de Kerk. Echter, op Pinksteren zijn ze met veel meer volk samen dan met enkel drie wijzen uit het Oosten! *Parten, Meden en Elamieten, bewoners van Mesopotamië, van Judea en Kappadocië, van Pontus en Asia, van Frygië en Pamfylië, Egypte en het gebied van Libië bij Cyrene, de Romeinen die hier verblijven, Joden zowel als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden'* lezen we in *Handelingen*. Dat is pas een internationale ontmoeting! Waar de Geest van Jezus aan het werk is, ontstaat verbinding, zelfs tussen mensen van rivaliserende volken of regio's. De drie wijzen bij de geboorte van Jezus zijn slechts voorlopers: voorlopers van de volksmenigte bij

de geboorte van de Kerk. Het begin van het Evangelie en het begin van *Handelingen* verwijzen naar elkaar. Waar Jezus en de Geest hun werk mogen doen, verdwijnen grenzen die niet wezenlijk met ons mens-zijn te maken hebben. Barrières die de vreugde van het Evangelie in de weg staan.

In zijn Exhortatie over *De vreugde van het Evangelie* schrijft paus Franciscus: *De Blijde Boodschap is de vreugde van een Vader die niet wil dat een van zijn kleinen verloren gaat. Daar ontspringt de vreugde van de Goede Herder die het verloren schaap terugvindt en het opnieuw in de kudde opneemt. Het Evangelie is de gist die heel de massa doordeseemt; de stad die schittert boven op de berg en alle volkeren verlicht. Het Evangelie draagt in zich een criterium van totaliteit dat haar eigen is. Het houdt niet op Goed Nieuws te zijn zolang het nog niet verkondigd wordt aan allen, vrucht draagt en genezing brengt in alle dimensies van het mens-zijn; zolang het niet alle volkeren verzamelt aan de tafel van het Koninkrijk. Het geheel gaat boven het deel.*

'Het geheel gaat boven het deel': het is een basisprincipe uit het Evangelie en de christelijke ethiek. Geen gemakkelijk basisprincipe. Zoals niets uit het Evangelie bedoeld is om gemakkelijk te zijn. Wie opkomt voor het geheel, meer dan voor een deel, zal het geweten hebben. Het is roeien tegen de golven of spreken tegen de wind. Hoeveel voorbeelden van dat principe zouden wij niet kunnen geven, uit onze dichte of verre buurt! Of het nu gaat over Antwerpen, over Vlaanderen, over België, over Europa, over Afrika of over het Midden-Oosten: wie opkomt voor het geheel zal het geweten hebben. Hij zal vele zeilen moeten bijsteken en vele stormen trotseren. Hij zal zich vaak machteloos voelen of ontgoocheld. *'Het geheel gaat boven het deel'*: het Evangelie vraagt dit basisprincipe hoog te houden, uit welke richting de tegenwind ook mag komen.

Goede vrienden, de drie wijzen uit het Oosten zijn geen braaf of nutteloos versiersel bij de kerststal. Ze zijn het steentje in de schoen. Ze staan er tegendraads te zijn. Ze waren door niemand uitgenodigd, behalve misschien door God zelf. Daarom ook zegt het verhaal dat ze een ster waren gevolgd. Ze staan er als voorbode van wat niemand graag hoort: dat Jezus mens is geworden voor alle volken en landen. Ongetwijfeld voor ons, maar niet enkel voor ons. En dat wij bij Jezus geen andere keuze hebben dan al zijn genodigden erbij te nemen. *'Het geheel gaat boven het deel'*: dat basisprincipe vertegenwoordigen de drie wijzen in het kerstverhaal.

Dank voor uw sympathie bij de aanvang van mijn elfde jaar als bisschop van Antwerpen. Elf is geen echt Bijbels getal, tenzij je twee andere cijfers optelt zoals zeven en vier. In de Bijbelse telling betekent elf: wachten en doordoen tot aan twaalf! Werken aan het geheel: dat wil ik in het nieuwe jaar graag doen, samen met u allen. Daarvoor enig risico nemen, het risico van het Evangelie. En vooral: daarin onze vreugde zoeken, de vreugde van het Evangelie.

Amen.

+ Johan Bonny

Bisschop van Antwerpen